

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗГІДНО КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ	
1.1. Мета та завдання національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.....	6
1.2.Актуальність та необхідність національно-патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку	7
1.3.Зміст національно-патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку згідно Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.....	13
1.4. Інтеграція національно-патріотичного виховання дошкільників в інтересах сталого розвитку зі змістом основних ліній Базового компонента дошкільної освіти в Україні.....	15
РОЗДІЛ II. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	21
3.1. Удосконалення нормативно-правової бази патріотичного виховання дітей дошкільного віку.....	21
3.2. Діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері національно-патріотичного виховання.....	22
3.3.Співпраця органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадянським суспільством.....	23
3.4. Інформаційне забезпечення національно - патріотичного виховання дітей та молоді.....	24
РОЗДІЛ III. ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ТА ІДЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДНЗ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	25

РОЗДІЛ IV. СТВОРЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПІДГРУНТЯ, ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	29
4.1. Методичні рекомендації педагогам щодо впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді в умовах дошкільного навчального закладу.....	45
4.2. Використання методу проектів в ході впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді	49
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ІНТЕРНЕТ – РЕСУРСИ.....	58
ДОДАТКИ.....	59
Додаток №1 Комплексно-цільова програма з народознавства.....	60
Додаток №2 Тематичний план занять з дітьми в етнографічному музеї українського побуту «Світлиця».....	76
Додаток №3 Освітній проект «Моє місто, мій рідний край».....	88
Додаток №4 Освітній проект «Україна – моя Батьківщина».....	94
Додаток №5 освітній проект «Земля – наш дім».....	110
Додаток №6 Освітній проект «Я хочу бути ЕКО».....	128
Додаток №7 Конспект заняття «Я все люблю в своїм краю».....	136
Додаток №8 Перспективний план уроків практичного життя	143
Додаток №9 Перспективний план занять з художньої праці	161
Додаток №10 Тезаурус.....	177

ВСТУП

Проблема виховання громадянина постала перед людством тоді, коли виникла перша держава. І актуальною вона буде доти, поки держава існуватиме як соціальний інститут. Адже існує пряма залежність між державою і людиною. Якісно нову демократичну державу можуть створити лише свідомі громадяни, які люблять свою країну, свій народ, націю і готові самовіддано служити їх інтересам. Тому національно-патріотичне виховання займає провідну роль у вихованні молодого покоління. Процес державотворення, національно-культурне відродження, оновлення і переосмислення життя в Україні вимагають нового бачення національно-патріотичного виховання вже з найпершої освіти - дошкільної. В концептуальних засадах Державної програми "Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України" зазначено: "Мета сучасного освітнього процесу – не тільки сформувати необхідні компетенції, надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й формувати громадянина, патріота; інтелектуально розвинену, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти викликам глобалізації життя".

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті. В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокomпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Сучасний дошкільний навчальний заклад спрямований на забезпечення всебічного розвитку особистості шляхом навчання та виховання, які ґрунтуються на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, інтегрованості, єдності навчання і виховання на засадах гуманізму, демократії, громадянської свідомості, взаємоповаги в інтересах людини, родини, суспільства, держави.

Виховання особистості в дошкільному навчальному закладі має бути спрямоване насамперед на розвиток патріотизму – любові та поваги перш за все до своєї сім'ї, навчального закладу, міста, держави. І проблема полягає в тому, що дитина дошкільного віку поняття "патріотизму" розуміє поверхнево. Тому завдання сучасного дошкільного закладу – формування громадянина-патріота, здатного розбудувати суверенну Україну, творчої особистості з високим рівнем інтелектуального і духовного розвитку.

За таких умов дошкільний навчальний заклад стає важливою ланкою виховання свідомих, активних, високоморальних громадян Української держави, місцем емоційно-психологічної захищеності і душевного комфорту особистості дитини-дошкільника, конструктивної співпраці та взаєморозуміння, ланкою, де формується національна свідомість, громадська зрілість, соціальна відповідальність за долю Батьківщини, за свою роль у національно-культурному відродженні України, її розквіті.

Виховати громадянина означає підготувати підростаючу особистість до участі в розв'язанні начальних і перспективних завдань держави, до управління її справами і виконання функції громадського діяча та захисника Батьківщини. Для цього потрібно сформувати в неї комплекс особистісних якостей і рис характеру, що є основою специфічного способу мислення та спонукальною силою дій, вчинків, поведінки.

Згідно Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, патріотичне виховання – це складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних

обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин. Воно сприяє єднанню українського народу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Одним із основних завдань Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року є: модернізація і розвиток освіти, що повинні набути випереджального безперервного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі. Підвищення якісного рівня освіти має бути спрямовано на забезпечення економічного зростання держави та розв'язання соціальних проблем суспільства, подальше навчання і розвиток особистості. Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства.

Зусилля всіх без винятку закладів освіти за підтримки всього суспільства та держави повинні бути зосереджені на реалізації стратегічних напрямів розвитку освіти, подоланні наявних проблем, виконанні перспективних завдань, серед яких:

- ✚ оновлення цілей і змісту освіти на основі компетентнісного підходу та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку;
- ✚ забезпечення економічних і соціальних гарантій для реалізації конституційного права на освіту кожним громадянином України незалежно від місця проживання і форми здобуття освіти.

Усе вищевикладене створює соціальне замовлення для розвитку національно-патріотичного виховання, як пріоритетної сфери соціального життя країни, підвищення його статусу та розвитку потенціалу, досягнення якісно нових результатів у духовно-моральному, патріотичному, трудовому, художньо-естетичному, екологічному вихованні, здійснення системних заходів, які забезпечують освіту для сталого розвитку.

РОЗДІЛ II. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку в інтересах сталого розвитку в світлі Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді

1.1. Мета та завдання національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в світлі Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді

Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, дошкільних навчальних закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у дошкільників високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості дитини-дошкільника до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

Патріотичне виховання – складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин. Воно сприяє єднанню українського народу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;

- виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;

- підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя;

- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;

- сприяння набуттю дітьми та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;

- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;

- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;

- культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;

- формування мовленнєвої культури;

- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму.

1.2.Актуальність та необхідність національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в інтересах сталого розвитку

Перед Україною сьогодні постала безпрецедентна задача – реалізувати модель сталого розвитку, до якої після відповідних рішень вирішила перейти вся світова спільнота. Для реалізації нової цивілізаційної стратегії необхідно докорінно змінити свідомість населення, особливо активної його частини, яка впливає на розвиток соціуму. Головним механізмом цих кардинальних змін має стати освіта, яка буде зорієнтована на сталий розвиток.

Ідея сталого розвитку – об'єктивна вимога часу, бо вона зумовлює майбутнє будь-якої країни і може відіграти важливу роль у визначенні державних пріоритетів, стратегії соціально-економічного розвитку і подальшого реформування. Особливу вагомість набула проблема розробки й апробації у закладах освіти навчальних програм з проблем сталого розвитку, спрямованих на формування моделей відповідальної, орієнтованої на гуманіта екоцентричні цінності сучасної молоді. Це визначило головні завдання освіти для сталого розвитку: підвищення рівня освіченості вихованців та педагогів у питаннях сталого розвитку, виховання соціально-адаптованої мислячої особистості, формування у дітей та підлітків екологічного світогляду та культури, реалізацію інших напрямів, пов'язаних з євроінтеграційними потребами країни та соціалізуючими аспектами освіти для сталого розвитку (справедлива освіта, толерантність, культурний плюралізм тощо).

Враховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо.

Отже, навчальний заклад має стати для кожної дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Патріотизм (від латинського *patria* – країна, вітчизна, батьківщина) – це любов і відданість Батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам. Історичне джерело патріотизму – це формування зв'язків з рідною землею, рідною мовою, народними традиціями, звичаями та культурою.

Філософи й політологи визначають патріотизм як суспільний і моральний принцип, який характеризує ставлення людей до своєї країни та виявляється в певному способі дій і складному комплексі суспільних почуттів, що

узагальнено називається любов'ю до Батьківщини. Це одне з найглибших почуттів, що закріплювалося століттями й тисячоліттями розвитку відокремлених етносів. Це соціально-політичне явище, якому притаманні природні витоки, власна внутрішня структура, що в процесі суспільного розвитку наповнювалася різним соціальним, національним і класовим змістом.

Соціальні психологи визначають патріотизм як певне моральне ставлення й оцінку особистістю елементів Вітчизни. Патріотичне почуття, соціально-моральне у своїй основі, особистість набуває не лише шляхом біологічної спадковості, а неодмінно під впливом соціального середовища, виховання (соціалізації) у широкому розумінні слова.

Нині патріотизм покликаний дати новий імпульс духовному оздоровленню народу, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав людини.

Визначальною рисою українського патріотизму має бути його дієвість, спроможна перетворювати почуття в конкретні справи та вчинки на користь держави. Справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації в країні на краще. Для формування такої свідомості особистості має бути успішно реалізована цілісна система патріотичного виховання.

В організації виховної роботи необхідно враховувати визначення базових понять:

- **моральне виховання** – цілеспрямований процес організації та стимулювання різнобічної діяльності та спілкування дітей, виховний вплив школи, сім'ї, громадськості, спрямований на формування стійких моральних якостей, потреб, почуттів, навичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм і принципів моралі та практичної діяльності;

- **громадянське виховання** – процес формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично, юридично дієздатною та захищеною;
- **національне виховання** – формування гармонійно розвиненої, високоосвіченої, соціально активної та національно свідомої людини, наділеної глибокою громадською відповідальністю, здоровими інтелектуально-творчими й духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, працьовитістю, підприємливістю й ініціативністю;
- **патріотичне виховання** – це комплексна, системна й цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, школи, інших соціальних інститутів щодо формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про своє і народне благо, готовності до розбудови демократії, виконання громадянського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, прагнення цілісності, незалежності України, сприяння єднанню українського народу, громадянському миру та злагоді в суспільстві.

В основу патріотичного виховання мають бути покладені історичні й культурні цінності, традиції і звичаї народу, значення яких зростає в умовах європейської інтеграції України. У зв'язку з цим патріотичне виховання є важливим державним завданням.

Головною тенденцією патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до своїх Батьківщини, держави, народу, нації. Системне духовно-морального виховання має базуватися на цінностях духовної культури українського народу. Позитивним явищем сучасної освіти є те, що в новій системі цінностей, яка формується в молодого покоління, чільне місце посідають ідеї християнства.

Посилення патріотичного виховання нерозривно пов'язане з трансформацією правової культури, правової та громадянської свідомості. Ці процеси, у свою чергу, ґрунтуються на такому:

➤ визнанні й забезпеченні в реальному житті прав людини, гідності та свободи як правових і соціальних цінностей (підхід, що ґрунтується на правах людини);

➤ утвердженні гуманістичної моралі та формуванні поваги до таких цінностей, як свобода, рівність, справедливість, чесність, відповідальність тощо;

➤ утвердженні поваги до Конституції України, законодавства, державної символіки, державної мови;

➤ формуванні соціальної активності особистості – готовності до участі в процесах державотворення, до виконання громадянського й конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів і незалежності держави, здатності до спільного життя та співпраці в громадянському суспільстві, здатності до самостійного життєвого вибору та готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до правових і демократичних принципів;

➤ гарантуванні умов для зростання добробуту народу (через свободу підприємництва, захист права на належну винагороду за працю, забезпечення соціально незахищених осіб і т.ін.);

➤ знанні законодавчих положень про військову службу та військовий обов'язок, інші конституційні обов'язки, про юридичну відповідальність за їх невиконання.

Мета патріотичного виховання переплітається із завданнями соціалізації й індивідуалізації особистості, які на сьогодні полягають у тому, щоб розвивати в дитини-дошкільника позитивні загальнолюдські якості, сприяти його адаптації в суспільному житті. Сьогодні потребує подолати педагогічні стереотипи на основі переходу від окремих напрямів виховання до розроблення, проектування й моделювання перспективних виховних систем закладів освіти.

Виховання у підростаючого покоління почуття патріотизму, відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції нині визнані проблемами загальнодержавного масштабу.

У Державних національних програмах “Освіта” (“Україна ХХІ століття”), “Діти України”, “Національній програмі патріотичного виховання громадян, розвитку духовності”, Законах України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, Національній доктрині розвитку освіти України як стратегічні визначаються завдання виховання в особистості любові до Батьківщини, усвідомлення нею свого громадянського обов’язку на основі національних і загальнолюдських духовних цінностей, утвердження якостей громадянина - патріота України як світоглядного чинника.

Патріотизм покликаний дати новий імпульс духовному оздоровленню народу, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав людини. Суспільство, яке функціонує на засадах гуманізму, свободи, верховенства закону, соціальної справедливості, гарантує умови для зростання добробуту народу. Суспільство, яке є єдиним дієвим механізмом розбудови не олігархічної, а народної демократії, правової України, виступає, з одного боку, джерелом опозиції державній владі, а з іншого - взаємодоповнює її, реалізуючи свої розвивальну і контролюючу функції.

Національно-патріотичне виховання дошкільників на даний час є нагальною потребою і держави, якій необхідно, щоб усі діти стали національно свідомими громадянами – патріотами, здатними забезпечити країні гідне місце в цивілізованому світі, і особистості, яка своєю діяльністю любов’ю до Батьківщини прагне досягти взаємності з метою створення умов для вільного саморозвитку і збереження індивідуальності; і суспільства, яке зацікавлене в тому, щоб саморозвиток особистості, становлення її патріотичної самосвідомості здійснювався на моральній основі.

Актуальність патріотичного виховання зумовлюється водночас процесом становлення України як єдиної політичної нації. В умовах поліетнічної держави, воно покликане сприяти цілісності, соборності України, що є серцевиною української національної ідеї. При цьому важливо, щоб

об'єднання різних етносів і регіонів України задля національного відродження, розбудови й вдосконалення суверенної правової держави і громадянського суспільства здійснювалось саме на базі демократичних цінностей, які в свою чергу мають лежати в основі патріотичного виховання.

Оскільки патріотизм набуває нині особливого значення, відтак виникає гостра потреба у розробці нових підходів до патріотичного виховання, яка б визначала стратегію цілеспрямованого і ефективного процесу розвитку суб'єкта громадянського суспільства, громадянина – патріота України.

1.3.Зміст національно-патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку згідно Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді

Виховання патріота має бути спрямованим передусім на повагу до Українського народу – громадян України всіх національностей. Важливою рисою патріотизму є сприяння становленню й утвердженню України як правової, демократичної держави, готовності відстояти незалежність Батьківщини.

З патріотизмом органічно поєднується національна самосвідомість громадян, яка ґрунтується на національній ідентифікації, вбирає в себе віру в духовні сили своєї нації, її майбутнє, волю до праці на користь народу та культурні цінності, історію, звичаї, обряди, символіку, систему вчинків, які мотивуються любов'ю, вірою, волею, осмисленням відповідальності перед своєю нацією.

Важливе місце в змісті патріотичного виховання посідає формування культури міжнаціональних відносин. Культура міжнаціональних відносин – це реалізація взаємозалежних інтересів етносів, народностей у процесі економічного, політичного, соціального й духовного життя на принципах свободи, рівноправності, взаємодопомоги, миру, толерантності. Потреби її забезпечення покликані, також, сучасними глобалізаційними процесами, зокрема культурною глобалізацією, урахування європейських цінностей освіти та ін.

Патріотичне виховання має стимулювати також розвиток **планетарної свідомості**. Вона включає почуття єдності й унікальності життя на Землі, повагу до всіх народів, їхніх прав, інтересів і цінностей, розуміння світу як єдності й різноманітності системи держав, що повинні мирно співіснувати та співпрацювати, визначення ролі та місця своєї держави та свого народу у світовій цивілізації людей.

Визначальною характеристикою патріотичної зрілості як результату патріотичного виховання є розвинена **правосвідомість** – усвідомлення своїх прав, свобод, обов'язків, активне і позитивне ставлення до закону, взаємозалежності функціонування державної влади і громадянського суспільства.

Правова демократична держава, якою прагне стати Україна, передбачає, що її громадяни не лише добровільно дотримуватимуться чинних законів, а й конституційними методами боротимуться за їх вдосконалення.

Важливою складовою змісту патріотичного виховання є **розвиток політичної свідомості (у тому числі і політичної культури)**. Вона включає належну політичну компетентність, знання про типи держав, політичні організації та інституції, принципи, процедури й регламенти суспільної взаємодії, виборчу систему. Політична культура виявляється також у лояльному і водночас критично вимогливому ставленні людей до держави, її установ, організацій влади, у здатності громадян брати участь у прийнятті рішень, які мають впливати на владу.

Патріотична зрілість включає **екологічну свідомість** – **дбайливе ставлення до природи**, що є справою як внутрішньодержавною, так і міжнародною. Це ставлення виявляється в особистій причетності й відповідальності за збереження і примноження природних багатств, в усвідомленні особливостей і основних екологічних проблем навколишнього середовища.

Економічна свідомість - визначає ставлення особи до економічного життя суспільства, відповідальність перед суспільством за економічні відносини, на

які вона може вплинути. Економічна свідомість характеризує практику економічного життя українського народу; реалізується за допомогою права, моралі, політики у сфері виробництва й розподілу матеріальних благ; забезпечує індивідуальні й суспільні програми економічної діяльності, творчо трансформує й адаптує їх до нових умов економічного життя у прогресивному розвитку економіки України; реалізується в якостях підприємництва, працьовитості, бережливості, екологічності.

Найважливішою складовою патріотичної свідомості є **етико-моральна свідомість особистості**. Вона включає такі гуманістичні риси, як доброта, чуйність, милосердя, толерантність, совість, чесність, повага, працелюбність, справедливість, гідність, терпимість до людей, повага і любов до своїх батьків, роду. Названі якості визначають рівень культури поведінки особистості.

Значне місце в змісті патріотичного виховання займає **соціокультурна свідомість**, як втілення принципів трансляції культури та традицій українського народу. Однією зі складових якої є культура поведінки особистості, що виявляється в сукупності сформованих соціально значущих рисах особистості, що ґрунтуються на нормах моралі, закону, вчинків людини. Культура поведінки виражає, з одного боку, моральні вимоги суспільства, закріплені в нормах, принципах, ідеалах закону, а з іншого – засвоєння положень, що спрямовують, регулюють і контролюють вчинки та дії людини.

Естетична свідомість забезпечує формування відчуття прекрасного, протистояння спустошенню життєвого та естетичного простору.

Важливою складовою змісту патріотичного виховання є **трудове виховання**, яке включає **розвиток мотивації до праці**, розуміння економічних законів і проблем суспільства та шляхів їх розв'язання, готовності до соціальної творчості як умови соціальної адаптації, конкурентоспроможності й самореалізації особистості в ринкових відносинах.

1.4.Інтеграція патріотичного виховання дошкільниківв інтересах сталого розвитку зі змістом основних ліній Базового компонента дошкільної освіти в Україні

Патріотичне виховання дошкільників в інтересах сталого розвитку має інтегруватися зі змістом освітніх ліній Базового компоненту дошкільної освіти і реалізувати виконання наступних завдань:

- ❖ формувати у дошкільників інтерес до найближчого соціального, природного і культурного оточення (сім'ї, батьківського дому, рідного міста, села, країни, традицій та звичаїв свого народу);
- ❖ ознайомлювати з історією рідного міста;
- ❖ проводити бесіди з розглядом ілюстрацій, фотографій, відео-матеріалів про минуле та сьогодення рідного краю;
- ❖ організовувати екскурсії рідними вулицями;
- ❖ відвідувати місцеві музеї та видатні й пам'ятні місця;
- ❖ виховувати любов і повагу до найрідніших людей (мами, тата, бабусь, дідусів, братів, сестер). Приділяти увагу формуванню у дошкільників дієвих емпатійних виявів щодо близьких, адже мало розуміти, що таке доброта, турбота, вдячність, взаємодопомога, – необхідно виявляти ці почуття в повсякденні, цінувати членів своєї сім'ї й теплоту рідної домівки;
- ❖ формувати усвідомлення тісного взаємозв'язку між поколіннями;
- ❖ організовувати тижні сім'ї в ДНЗ;
- ❖ створювати альбоми «Моя родина», «Я українець», «Наша група», «Ми різні – ми разом»;
- ❖ практикувати розглядання картинок, фотографій, перегляд відеофільмів про людські стосунки;
- ❖ інсценувати події та явища, навчати аналізу причин й наслідків дій та вчинків людей, моделі поведінки в життєвих ситуаціях;
- ❖ знаходити варіанти розв'язання морально-етичних ситуацій (дружби, товаришування);
- ❖ залучати дітей до народознавства – вивчення культури, звичаїв рідного народу шляхом ознайомлення з характерними ознаками побуту українців (житло, одяг, предмети побуту, народна іграшка), народних ремесел

(гончарство, вишивка, килимарство, лозоплетіння тощо), символів (верба і калина, вінок, рушник) та ін.;

- ❖ створювати в групі ДНЗ народознавчі куточки, за можливості, кімнати-музеї;
- ❖ ознайомлення дітей дошкільного віку з природою рідного краю (краса, розмаїття, багатство й особливості природного довкілля та виховання любові до нього);
- ❖ ознайомлення з літературними та художніми творами, що відображають різноманітність і красу природи України;
- ❖ проводити роботу з формування знань назв рідного міста, найближчих вулиць, визначні місця;
- ❖ ознайомлювати з державною символікою України (прапор, герб, гімн), їх значенням і сутністю;
- ❖ надавати інформацію про людей, які прославили Україну, рідне місто (художників, композиторів, письменників, винахідників, учених, мандрівників, філософів, лікарів, спортсменів, патріотів України, тощо), організовувати з ними зустрічі ;
- ❖ звертати увагу дітей на характерні риси українського народу (миролюбність, доброзичливість, гостинність, працелюбність, творчість, мудрість тощо);
- ❖ залучати дітей до підготовки та відзначення свят народного календаря, пробуджувати в них любов до рідної землі, повагу до людей праці, інтерес до історії своєї країни;
- ❖ проводити спортивні ігри спільно з батьками, а саме: «Козацькі розваги», «Веселі старти» та ін.;
- ❖ збагачувати предметно-розвивальне середовище наочністю, яка є носієм інформації, що опосередковано впливає на формування в дошкільників патріотичних почуттів.

Підвищення статусу патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку стає можливим через виконання наступних завдань:

- ❖ розвиток у суспільстві високої соціальної активності, громадянської відповідальності, духовності, становлення громадянського суспільства, що складатиметься з громадян, які володіють високою свідомістю та здатністю проявити її в повсякденній діяльності з забезпечення сталого розвитку;
- ❖ утвердження у суспільстві поваги до культурного та історичного минулого України і своєї малої Батьківщини;
- ❖ створення і забезпечення реалізації можливостей для повноцінної соціалізації дошкільників, більш активного залучення їх у вирішення соціально-економічних, культурних, правових, екологічних та інших проблем як загальнодержавного так і місцевого значення;
- ❖ виховання дітей дошкільного віку в дусі поваги до Конституції країни, законності, норм суспільного та колективного життя, створення умов для забезпечення реалізації конституційних прав людини та їх обов'язків, громадянського та професійного обов'язку;
- ❖ розвиток почуття гордості, глибокої поваги до символів держави – Герба, Прапора, Гімну України, іншої загальнодержавної та регіональної символіки та історичних святинь.
- ❖ формування дружніх відносин між представниками різних етнічних груп;
- ❖ сприяння набуттю дошкільниками соціального досвіду, успадкування духовних та культурних надбань українського народу;
- ❖ формування мовної культури, оволодіння та вживання української мови як духовного коду нації;
- ❖ формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до українського народу, його історії, Української Держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;
- ❖ відновлення і вшанування національної пам'яті;

- ❖ формування психологічної та фізичної готовності дітей дошкільного віку до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави, підвищення престижу і розвиток мотивації молоді до державної та військової служби;
- ❖ забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами;
- ❖ сприяння діяльності волонтерів, громадських організацій та осередків громадської активності, спрямованих на патріотичне виховання дітей;
- ❖ підтримання кращих рис української нації - працелюбності, прагнення до свободи, любові до природи та мистецтва;
- ❖ створення умов для розвитку громадянської активності, професіоналізму, високої мотивації до праці як основи конкурентоспроможності громадянина, а відтак, держави;
- ❖ сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я; задоволення естетичних та культурних потреб особистості;
- ❖ виховання здатності протидіяти проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності;
- ❖ створення умов для посилення патріотичної спрямованості в засобах масової інформації при висвітленні різноманітних методичних заходів;
- ❖ розширення активної сфери діяльності дошкільників щодо вивчення історії рідного краю, збереження пам'яток історії;
- ❖ проведення патріотичних флешмобів, родинних виховних заходів тощо;
- ❖ видання буклетів і друкованих видань, присвячених видатним особистостям Вінниці та національно-патріотичного змісту;
- ❖ проведення зустрічей із ветеранами ВВв, воїнами-афганцями, активістами Майдану, учасниками АТО;
- ❖ проведення благодійних акцій з метою допомоги ветеранам ВВв, воїнам АТО, сім'ям переселенців зі сходу України;

- ❖ проведення акцій з метою упорядкування меморіальних комплексів, пам'ятників, братських могил, інших поховань захисників Вітчизни;
- ❖ вшанування пам'яті помаранчевої революції, революції гідності, АТО;
- ❖ пропагування в ЗМІ, на сайті закладу та ММК досвіду роботи педагогів з національно-патріотичного виховання дошкільників;
- ❖ ознайомлення з україномовними дитячими друкованими засобами масової інформації, теле- та радіопрограмами, Інтернет-центрами.

В центрі освітнього процесу навчального закладу стало розвинутою здатність дитини до самостійного оволодіння знаннями, самовдосконалення й самовиховання, а основним предметом освіти стає людина, яка прагне навчатися впродовж життя. Поряд із традиційними методами та формами організації занять використовуються інноваційні, комп'ютерні технології, метод проектів, пошуково-дослідницька робота, що забезпечує створення сприятливих умов для повного розвитку здібностей дітей дошкільного віку, розширення світогляду, набуття ними дослідницьких навиків і конструктивного мислення.

Одним із важливих аспектів дослідження патріотизму особистості є врахування провідної ролі української етнопедагогіки. Самобутнім явищем української патріотичної педагогіки була козацька практична педагогічна наука, яка створювала можливість виховувати тогочасну українську молодь гідними синами і дочками Вітчизни, захисниками духовної культури українського народу.

РОЗДІЛ II. Шляхи реалізації патріотичного виховання дітей дошкільного віку згідно Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді

3.1. Удосконалення нормативно-правової бази патріотичного виховання дітей дошкільного віку:

- підготовка нормативно-правових документів з питань національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку, внесення відповідних змін до законодавства;

- розроблення державних і громадських заходів з інформаційної безпеки, спрямованих на запобігання негативним наслідкам впливу інформаційної війни;

- розроблення порядку державного фінансування заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання молодих людей;

- підготовка комплексної програми військово-патріотичного виховання та нормативно-методичного забезпечення її реалізації з метою виховання здорового підростаючого покоління, готового захищати національні інтереси та територіальну цілісність України;

- вироблення науково-теоретичних і методичних засад патріотичного виховання дітей: включення проблематики патріотичного виховання дітей дошкільного віку до дослідницьких програм та планів роботи дошкільних навчальних закладів (через організовану діяльність та виховну роботу у повсякденному житті на доступному рівні можна показати, як державність поновлювали інші народи, розкрити здобутки українців у науці і техніці, якими слід пишатися тощо, бо тільки цілісна і системна картина гарантуватиме досягнення мети Концепції);

- вивчення потреб дітей дошкільного віку, зокрема шляхом проведення соціологічних досліджень;

- забезпечення активної участі сім'ї та родини в розвитку фізичного і морального здорової, патріотично налаштованої зростаючої особистості.

3.2. Діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері національно-патріотичного виховання:

- проведення заходів спрямованих на реалізацію патріотичного виховання в закладах системи освіти, культури, спорту;

- підтримка та сприяння волонтерським проектам, іншої громадської діяльності та самоорганізації українських громадян, спрямованої на заохочення дітей дошкільного віку та їх батьків до благодійних соціальних, інтелектуальних та творчих ініціатив і проектів на благо України;

- створення умов для популяризації кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини, героїчного минулого і сучасного українського народу, підтримки професійної й самодіяльної творчості;

- активне залучення до патріотичного виховання дітей дошкільного віку учасників бойових дій на Сході України, членів сімей Героїв Небесної Сотні, бійців АТО та їхніх сімей, діячів сучасної культури, мистецтва, науки, спорту, які виявляють активну громадянську і патріотичну позицію;

- залучення дітей дошкільного віку до участі у збереженні і підтримці єдності українського суспільства, у громадському русі, у флешмобах та благодійних акціях задля громадянського миру і злагоди;

- сприяння спортивній і фізичній підготовці, спрямованій на утвердження здорового способу життя дітей дошкільного віку з урахуванням принципів національно-патріотичного виховання;

- налагодження співпраці з військовими формуваннями України як мотивація готовності до вибору військових професій;

- сприяння роботі громадських організацій за місцем проживання, центрів патріотичного виховання та інших осередків, які здійснюють патріотичне виховання дітей та молоді;

- активізація виховної роботи з дітьми дошкільного віку засобами участі у всеукраїнських дитячих благодійних акціях та конкурсах військово-патріотичної тематики (участь у Фестивалі творчості та стилю «Святковий

час», благодійних акціях ГО «Розвиток. Розвиток», «Час.Опис», «Родинний дім», тощо);

- удосконалення підготовки та перепідготовки кадрів, які займаються питаннями національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в системі освіти, культури, спорту.

3.3. Співпраця органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадянським суспільством:

- активне залучення до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку дитячих і молодіжних громадських організацій (об'єднань), використання їхнього досвіду, потенціалу, методів роботи у вихованні патріотів України;

- організаційна та фінансова підтримка на конкурсній основі програм, проектів громадських організацій, спрямованих на національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку;

- долучення батьківської громадськості до популяризації кращого досвіду патріотичного виховання;

- посилення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади стосовно національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

3.4. Інформаційне забезпечення національно - патріотичного виховання дітей та молоді:

- організація у теле-, радіопрограмах, Інтернет-ресурсах та в друкованій пресі постійно діючих рубрик, що популяризують українську історію, боротьбу українського народу за незалежність, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання різних соціальних інституцій; підтримка україномовних молодіжних засобів масової інформації;

- запобігання пропаганді в засобах масової інформації культу насильства, жорстокості і бездуховності, поширення порнографії та інших матеріалів, що суперечать загальнолюдським та національним духовним цінностям, заперечують суверенність Української держави;

- виробництво кіно - і відеофільмів, підтримка видання науково-популярної, наукової, художньої літератури національно-патріотичного спрямування;

- підготовка інформаційної та науково-популярної літератури для батьків з питань патріотичного виховання дітей та молоді у сім'ї; висвітлення в засобах масової інформації кращого досвіду родинного виховання;

- здійснення заходів щодо розширення фактографічної бази історичних подій, публікація розсекречених архівних документів, видання історичної науково-популярної літератури, довідкових матеріалів про здобутки України за роки незалежності, книг патріотичної спрямованості.

Процес патріотичного виховання дітей дошкільного віку повинен мати випереджувальний характер, відповідати віковим і сенситивним періодам розвитку дитини та особистісним характеристикам.

РОЗДІЛ III. ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ТА ІДЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДНЗ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сучасний дошкільний навчальний заклад вимагає реорганізації управлінської діяльності, вироблення нових підходів до технологічного забезпечення навчального процесу. Розв'язання цих проблем потребує створення умов, за яких кожний керівник навчального закладу, вихователь міг би найбільш повно розкрити свої здібності, талант, набути навичок дослідницької роботи, розвивати ініціативу та здійснювати творчий пошук, використовувати досвід, наукові дослідження колег.

Саме тому найважливішою метою сучасного дошкільного навчального закладу є всебічний розвиток кожної дитини як особистості на основі розкриття і повної реалізації її потенціальних можливостей, розумових і фізичних здібностей, виховання громадянина, що керується у своїй діяльності загальнолюдськими принципами і здатного до свідомого суспільного вибору. Світовий досвід вчить і стверджує, що ХХІ ст. - епоха інформації, змагання за інтелектом. І тому сьогодні професійна компетентність педагога, відпрацювання власної системи роботи передбачає якісні зміни в його освітній діяльності і рівні професійної майстерності.

Освіта для сталого розвитку бачиться як процес навчання тому, як приймати рішення, необхідні для забезпечення довгострокового майбутнього економіки, екології, соціальної справедливості. Розвиток мислення, орієнтованого на стале майбутнє та відповідні смисложиттєві цінності і пріоритети - ключове завдання освіти ХХІ століття.

Підготовці педагогів до патріотичного виховання учнів слід приділяти увагу як на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників, так і в міжкурсовий період.

Мета підготовки педагогів до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку – формування в них патріотичного світогляду,

ідеологічної компетентності з формування в дітей дошкільного віку ієрархії цінностей, почуття патріотизму, особистісних якостей захисника Вітчизни.

Завдання визначаються з урахуванням структури педагогічної діяльності в процесі патріотичного виховання, спрямованого на:

- формування й удосконалення в педагогів системи знань із теорії патріотичного виховання (методологічних, теоретичних, методичних), необхідної для здійснення цієї діяльності в навчальних закладах на основі особистісно-діяльнісного підходу;
- формування практичних умінь і навичок вирішення завдань патріотичного виховання; формування ціннісних орієнтацій педагога щодо відданості Україні, забезпечення її сталого розвитку.

Підготовка педагогів до патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку являє собою цілісний процес, якому з науково-теоретичної точки зору сприятимуть два аспекти умов – педагогічні та психологічні.

Педагогічні умови підготовки педагогів до патріотичного виховання характеризуються зовнішньою процесуально-діяльнісною формою вияву певного рівня науково-теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для організації і здійснення патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку. Головною умовою в підготовці педагогів є не тільки засвоєння необхідних знань, а й розвиток у педагогів професійно-педагогічних умінь самостійно, вільно користуватися цими знаннями і способами рішення конкретних завдань, виявляти творчу уяву.

Психологічні умови характеризують внутрішню готовність вихователя до цього виду діяльності, умовою успіху якої є зацікавленість педагога.

Процес патріотичного виховання особистості в інтересах сталого розвитку значною мірою зумовлюється змістовими характеристиками освітніх предметів, які сприяють оволодінню системою знань про людину та суспільство. Крім того, оволодіння системою знань формує здатність усвідомлювати місце своєї спільноти серед інших спільнот світу, норми міжнародного спілкування та взаємодії.

Серед методів і форм патріотичного виховання пріоритетна роль належить активним методам, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, що спрямовані на самостійний пошук істини і сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи й творчості. До таких методів належать:

- ситуаційно-рольові ігри,
- соціально-психологічні тренінги,
- інтелектуальні аукціони,
- «мозкові атаки»,
- метод аналізу соціальних ситуацій,
- ділові ігри-драматизації тощо.

Крім цих методів, доцільно використовувати також традиційні:

- бесіди,
- диспути,
- семінари,
- різні форми роботи з книгою,
- періодичною пресою,
- самостійне рецензування тощо.

Застосування наведених форм і методів патріотичного виховання покликане формувати в особистості когнітивні, нормативні та поведінкові цінності, що передбачають вироблення вмій міркувати, аналізувати, ставити питання, шукати власні відповіді, критично розглядати проблему, робити власні висновки, брати участь у громадському житті, набувати вмій та навичок адаптації до нових суспільних відносин адекватної орієнтації, захищати свої інтереси, поважати інтереси і права інших, самореалізуватися тощо.

Реалізація підготовки педагогів до патріотичного виховання дошкільників має бути пов'язана з упровадженням в навчальний процес необхідних форм організації методичного викладу матеріалу, науково-методичних семінарів тренінгового характеру, призначених для формування ідеологічної компетентності та патріотичного світогляду вихователя. Компетентність

педагога з патріотичного виховання включає в себе знання державних документів даного напрямку з коментуванням основних положень, постановкою проблемних питань, пов'язаних з вихованням патріотизму. На лекційних і семінарських заняттях особливу увагу необхідно приділяти обговоренню вже наявних практичних умінь педагогів і обговоренню нових підходів до управління процесом патріотичного виховання.

У підготовці педагогів до патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку доцільно використовувати матеріали гуманітарних дисциплін, що реалізуються в системі чинних основних та додаткових парціальних програм з патріотичного виховання.

Результативність патріотичного виховання в інтересах сталого розвитку великою мірою залежить від того, наскільки ті чи інші форми й методи виховної діяльності стимулюють розвиток самоорганізації, самоуправління педагогів ДНЗ.

РОЗДІЛ IV. СТВОРЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПІДГРУНТЯ, ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Якщо мова йде про навчальний заклад, то, звичайно, йдеться і про педагога, який є вирішальною фігурою у здійсненні всіх завдань навчального закладу. Проблема педагогічної праці, його професійна майстерність має глибокі історичні й соціальні корені. Світовий досвід вчить і стверджує, що ХХІ ст. - епоха інформації, змагання за інтелектом. І тому сьогодні професійна компетентність педагога, відпрацювання власної системи роботи передбачає якісні зміни в його викладацькій діяльності і рівні професійної майстерності.

Робота по впровадженню в освітній процес Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді розпочалась у нашому ДНЗ з опрацювання тексту та створення інформаційних ресурсів, присвячених цій тематиці, доступних розумінню дітей дошкільного віку.

Вважаючи, що ефективно працювати можуть лише добре освічені, знаючі педагоги, вихователем-методистом було сплановано методичну роботу з підвищення їх професійного рівня та педагогічної майстерності з розділу «Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку».

Згідно плану роботи було проведено:

Ділова гра для педагогів ДНЗ «Виховуємо патріотів разом»

Мета: виявити, конкретизувати та узагальнити знання педагогів, про

концептуальні основи національно-патріотичного виховання дошкільнят; вправляти в умінні аналізувати проблему та доходити спільної думки.

Підготовча робота: добір і вивчення методичної літератури; складання плану ділової гри, консультації для вихователів щодо підготовки до ділової гри; формування робочих груп.

Ролі у грі:

Ведучий (вихователь-методист) ознайомлює з ігровими правилами, стежить за регламентом; підсумовує результати виконання завдань та ділової гри загалом;

Журналісти (вихователі, музичні керівники) працюють за запропонованим планом, аналізують

проблему, доходять спільної думки.

Головний редактор (капітани команд) бере активну участь і

спрямовує свою команду на кінцеві результати.

Експерти (завідуюча, вчителі-логопеди) стежать за обговоренням, правильністю відповідей, виділяють найактивніших, оцінюють роботу видань.

Хід гри:

Ведучий: Доброго дня, шановні колеги! Запрошую вас взяти участь у діловій грі. Для цього потрібні бажання працювати та хороша настрій. Розпочинаючи гру «Виховуємо патріотів разом» ми ставимо такі завдання:

- Узагальнити знання педагогів із проблеми формування свідомого громадянина-патріота;
- Формувати вміння аналізувати проблему і творчо розв'язувати її;
- Формувати навички використання ефективної групової взаємодії під час проведення ділової гри;
- Максимально стимулювати активність учасників, що виявляється в постановці

перед ними проблемних завдань.

Правила гри:

1. Ведучий пропонує низку конкурсів. На виконання кожного завдання відводиться певний час.
2. Усі беруть участь у тому, що відбувається.
3. Під час виступів чітко висловлювати свої думки, уважнослухати інших.
4. Головний редактор вирішує, хто з журналістів буде виступати.
5. З оцінкою, викладеною ведучим і експертами має право сперечатися лише головний редактор.

Для того, щоб розпочати нашу роботу, нам потрібно познайомитись.

I конкурс «Презентація»

По черзі команди познайомлять всіх присутніх зі своїми виданнями, напрямками роботи та ідеями, які висвітлюються на сторінках журналу.

Ведучий: Журналісти проявили неабияку винахідливість, художні, поетичні здібності і навіть філософський погляд на проблему. Прошу експертів оцінити їхні старання.

(команди знайомлять із своїми виданнями)

«Я люблю Україну»

«Подільночка»

«Квітковий край»

II конкурс «Акредитація»

Ведучий: Для того, щоб видання розпочало свою роботу, проводиться акредитація, перевіряється ступінь знань та професійних якостей журналістів. Тому зараз наші видання теж спробують пройти акредитацію.

Спочатку проведемо бліц-опитування головних редакторів.

Пропоную вам обрати колір картки і швидко дати відповідь на запитання:

Картка №1.

1. Назвіть місто, яке було першою столицею України.
2. Назвіть кольори українського прапора.
3. Назвіть прізвище українського письменника, яке пов'язують з Вінницею.
4. З якого віку українські дівчатка починали носити віночок?
5. Назвіть куш - символ України.
6. Українська народна казка про борошняного мандрівника.
7. Яке свято відзначають 22 січня?
8. Чоловічий головний убір, який пастухи плели з соломи?
9. Як називають пісні, які виконують в Україні на початку січня?
10. Зачіска, яка є прикметою справжнього запорізького козака?

Картка №2

1. Назвіть прізвище найпершого президента України.
2. Як називають український герб?
3. Прізвище всесвітньвідомого хірурга, пов'язаного з Вінницею?
4. Яка квітка в українському віночку символізує життя?
5. Яке дерево є символом України?
6. Українська народна казка про свійську пташку - чарівницю?
7. Як називаються українські народні пісні, які співали по закінченню зими?
8. Яке свято відзначають в Україні 28 червня?
9. Предмет жіночого одягу - попередника спідниці?
10. Давня чоловіча зачіска, для якої використовувався глиняний посуд?

Картка №3

1. Національна валюта України?
2. Назва пісні, яка є гімном України?
3. Прізвище відомого композитора, пов'язаного з Вінниччиною?

4. Яка стрічка у віночку символізує мудрість?
5. Який птах вважають символом України?
6. Українська народна казка про свійську тварину - брехуху?
7. Як називають народні пісні, які виконують в Україні на початку липня?
8. Яке свято відзначають в Україні 24 серпня?
9. Український короткий кожух без рукавів?
10. Зачіска українських чоловіків, при якій волосся підстригали рівно навколо голови?

Ведучий: капітани достойно пройшли бліц-опитування, а тепер настав час перевірити науковий потенціал журналістів. Кожна команда обирає два запитання і висвітлює їх. (Запитання по Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді). На підготовку у вас є 2 хвилини.

- Доведіть актуальність національно-патріотичного виховання;
- Розкрийте сутність національно-патріотичного виховання;
- Сформулюйте мету і завдання національно-патріотичного виховання;
- Окресліть наукові підходи до національно-патріотичного виховання;
- Назвіть принципи національно-патріотичного виховання;
- Розкрийте зміст національно-патріотичного виховання;

Ведучий: Учасники гри показали свої знання. Для оцінки їх правильності та ґрунтовності слово надається експертам.

III. Музична пауза.

Ведучий:Всі ми любимо українську народну пісню за її красу, милозвучність, етнічну неповторність. Пропоную вам пригадати і заспівати пісні, де оспівується:

- Калина;
- Вода;
- Дуб;
- Маки;
- Коні;
- Рушник;

Пропоную експертам оцінити музичні здібності наших гравців.

IV.

Відкрита лінія

Ведучий:Всі поважаючи себе видання мають відкриту лінію для спілкування з читачами. Отже пропоную вам поставити запитання до журналістів видань - конкурентів.

V. Фольклорне намисто.

Ведучий: Ми всі знаємо, що мудрість народу живе у віках та допомагає нам у різних життєвих ситуаціях. Тому сьогодні ми теж звернемося до неї. Кожна команда підготувала по два прислів'я, які потрібно відгадати за мімікою, рухами та жестами.

(виконання завдання)

Ведучий: Прошу експертів оцінити артистичні здібності команд та швидкість відгадування прислів'я.

VI. Поради спеціаліста.

Ведучий: Кожне видання має рубрику «поради спеціаліста». Така рубрика є і у нас. Поділіться, будь-ласка, своїм досвідом роботи з різних напрямків національно-патріотичного виховання.

- Організація роботи з батьками з проблем національно-патріотичного

виховання;

- Формування національної та громадянської свідомості засобами освіти для сталого розвитку;
- Формування національної та громадянської свідомості засобами мистецтва.

(виконання завдання)

Ведучий: Для підбиття підсумків нашої гри слово надається експертам.

(експерти оголошують результати низки конкурсів)

Ведучий: Хочу подякувати всім учасникам гри за співпрацю, сподіваюся, що національно-патріотичне виховання особистості буде і надалі залишатися одним з пріоритетних завдань кожної групи, найважливішим результатом якого буде усвідомлення дитиною себе громадянином України, у якій вона наділена певними правами та обов'язками.

Патріотизм як моральна якість має інтегральний зміст. З огляду на це в педагогічній роботі необхідно поєднувати ознайомлення дітей з явищами суспільного життя, народознавство, засоби мистецтва, практичну діяльність (праця, спостереження, ігри, творча діяльність та ін.), національні, державні свята. Тому у наступній інтерактивній грі відображені завдання всіх освітніх ліній Базового компоненту:

Інтерактивна гра «Національно-патріотичне виховання дошкільників засобами інтегрованої освітньої діяльності»

Вихователь-методист: Тема нашої інтерактивної гри — «Національно-патріотичне виховання дошкільників засобами інтегрованої освітньої діяльності». Розглядати цю тему ми будемо протягом двох годин.

За цей час ми визначимо:

- сутність процесу національно-патріотичного виховання;
- принципи організації національно-патріотичного виховання;
- зміст та основні напрями національно-патріотичного виховання дошкільників;
- пріоритетні методи і організаційні форми національно-патріотичного виховання;
- розробимо освітні проекти на тему «Виховуємо патріотів».

Вихователь-методист: Скажіть, будь ласка, на вашу думку, чи є у сьогоdnішньому житті місце подвигу, героїзму, патріотизму? *(Відповіді педагогів.)* Підтвердженням ваших відповідей може стати докумен-

тальний фільм «Герої сучасної України» (*перегляд відеозапису*). Питання, як виховати справжнього патріота, громадянина України, постає все частіше. Сьогодні кожний з нас спробує дати на нього відповідь.

Завдання 1.

Шановні колеги, домашнім завданням кожної з команд була розробка освітніх проєктів під загальною назвою «**Виховуємо патріотів**» на основі моделі національно-патріотичного виховання. Давайте поглянемо, що у нас вийшло.

(презентація проєктів) Див. Додаток №6.

Завдання 2.

Нині, як ніколи гостро набуло актуальності виховання громадянина-патріота – відповідального, відданого своїй країні. Цей аспект виховної роботи представлений нормативними документами.

У новій редакції Базового компоненту дошкільної освіти визначено завдання патріотичного виховання. Безумовно, що патріотизм – це інтегральна якість особистості. Давайте спробуємо визначити завдання патріотичного виховання, керуючись цим чинним документом і кожен освітню лінію та відповідне їй завдання позначимо кольором веселки.

- Червона – «Особистість дитини»
- Помаранчева – «Дитина в соціумі»
- Жовта – «Дитина у світі культури»
- Зелена – «Дитина у світі природи»
- Блакитна – «Гра дитини»

Синя – «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»

Фіолетова – «Мовлення дитини»

Музична пауза.

Ще одним важливим напрямом роботи з виховання любові до Батьківщини є формування у дітей уявлень про людей рідної країни. Насамперед слід ознайомлювати дітей з тими людьми, які прославили нашу країну — композиторами, письменниками, винахідниками, вченими, мандрівниками, філософами, лікарями (на вибір вихователя).

Діти мають знати, що український народ — один з найпісенніших народів світу. У скарбниці його культурних надбань чільне місце посідає пісня, яка відображає визначні історичні події, героїчну боротьбу проти соціального і національного гноблення, розкриває глибину української душі, передає впевненість і надію на майбутнє. Тож варто з дитинства прищеплювати любов до української народної пісні, адже виховання у дітей естетичних почуттів має велику гуманістичну мету — виховання щирості душі, доброти та доброзичливості. А щоб навчати цьому дитину. Необхідно і самому вихователю любити і вміти

співати українську народну пісню.

Зараз наші команди покажуть нам своє вміння.

Завдання 3.

Патріотизм постає як глибоке громадянське почуття, змістом якого є любов до свого народу, Батьківщини, усвідомлення своєї причетності до її історії, традицій, культури, вболівання за її майбутнє. Важливим напрямом національно-патріотичного виховання є прилучення до народознавства— вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу. Старших дошкільників ознайомлюють з культурними і матеріальними цінностями родини і народу, пояснюють зв'язок

людини з минулими і майбутніми поколіннями, виховують розуміння смислу життя, прищеплюють інтерес до родинних і народних традицій шляхом систематичної роботи в музейній експозиції.

Зараз шановні команди спробують розробити тематичний план роботи в музейній експозиції на місяць для вихованців молодшої, середньої та старшої групи.

(виконання завдання) див. Додаток №2.

Завдання 4.

Різні форми та методи виховання дітей дошкільного віку забезпечують засвоєння ними знань про рідний народ, Батьківщину і на цій основі дають змогу розвивати національні риси і якості підростаючого покоління. Зараз вам потрібно визначити ті методи і форми організації національно-патріотичного

виховання, які, на вашу думку, найефективніше забезпечать очікуваний результат. (педагоги пишуть методи і форми організації патріотичного виховання на листочках і приклеюють їх до дерева).

На думку академіка Семена Гончаренка, «педагогічна драма виховання стрімко переростає в загальнонаціональну трагедію». За даними Державного інституту розвитку сім'ї та молоді майже 30% українських студентів планують назавжди залишити Україну після навчання, а ще 25% хотіли б поїхати на заробітки за кордон. У цих умовах постає необхідність розв'язання на державному рівні найгостріших проблем, пов'язаних з вихованням патріотизму та формуванням національної свідомості населення України як основи консолідації суспільства і зміцнення держави. **Метою національно-патріотичного виховання є формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття любові до України, пошани до видатних вітчизняних історичних діячів, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків.**

Щоб досягти цієї мети, виховувати патріотів слід з дошкільного віку. Ми з вами теж не залишаємось осторонь, кожен з нас, в міру своїх сил і можливостей робить свою справу якнайкраще. Що з цього вийшло – запрошую переглянути презентацію «Національно-патріотичне виховання в ДНЗ №52».

(перегляд презентації)

Сьогодні Україна має одну з найбільш ресурсозатратних економік у

світі. Населення Землі нині становить більше семи мільярдів осіб. Якби кожна людина у світі вела такий самий спосіб життя і споживала стільки ж природних ресурсів, як мешканці України, нам для життя були б потрібні ще дві такі планети. Тож якщо ми продовжимо так експлуатувати Землю, наше майбутнє виявиться під загрозою. Багато людей вірять, що ми маємо вибір і можемо змінити екологічну ситуацію. Один зі способів донести цю думку до суспільства — **допомогти нашим дітям зрозуміти**, що існує межа такої бездумної експлуатації природних ресурсів, негативного безвідповідального ставлення до себе, свого здоров'я, до інших навколо, до оточення і довкілля. Якщо вже зараз почати діяти в цьому напрямі, у нас ще є надія. І діяти необхідно не лише заради нашого спільного майбутнього, а й заради фізичного здоров'я кожного з нас. Соціологи довели, що діти, які одержують знання про актуальні проблеми сьогодення й можливі способи їх розв'язання, найімовірніше, дивитимуться в майбутнє з більшим оптимізмом, ніж ті, які мають нечіткі уявлення про сучасні проблеми суспільства. Тож освіта для сталого розвитку тісно пов'язана із життям дітей дошкільного віку та їхнім майбутнім, а отже, має стати одним із пріоритетів держави і важливим педагогічним завданням сучасності.

На допомогу педагогам, з метою підвищення рівня їх загальної освіченості та педагогічної майстерності було проведено педагогічні читання «Парціальна програма «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку» (див Додаток 3).

Пріоритетним завданням нашого ДНЗ є формування у дітей моделей поведінки, звичок, стилю життя, що відповідають потребам сталого розвитку людства. Процес навчання спрямований на формування вмінь приймати рішення, необхідні для забезпечення довгострокового майбутнього економіки, екології, соціальної справедливості, при цьому умови креативності комплексу навчально-виховних заходів визначаються з урахуванням культурних, соціальних та економічних аспектів життєдіяльності дитини, особистісно-

орієнтованого підходу, пріоритету гуманно- та екоцентричних цінностей. Тому управління ДНЗ на рівні сучасних вимог, прийняття правильних, науково-обґрунтованих рішень передбачає: врахування особливостей управління навчальним закладом; формування та відпрацювання критеріїв ефективності і показників ефективності функціонування; створення і апробацію управлінського, навчально-методичного, діагностичного забезпечення діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу

Аналіз запитів територіальної та батьківської громади, педагогічного колективу ДНЗ, матеріально-технічної бази, готовності педагогічних працівників стати носіями освітніх і суспільних змін скоординував роботу закладу на обрання саме таких профілів навчання, формування навичок дослідницької роботи, розвиток творчих здібностей вихованців, на підготовку дітей до практичної діяльності. Саме тому і було створено освітній проект «Я хочу бути ЕКО», робота над яким розпочалася ще з минулого навчального року (див. Додаток 2).

Першим практичним та дієвим кроком на шляху впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді стала розробка комплексно-цільової програми «Формування національної свідомості дітей дошкільного віку». (див. Додаток №1)

Другим кроком стала розробка тематичного плану з дітьми дошкільного віку (молодша, середня і старша групи) в етнографічно-музейній експозиції українського побуту «Світлиця» (див. Додаток №5). З метою аналізу здобутих дошкільниками різного віку знань, встановлення рівня їх досягнень, корекції навчально-виховних впливів, розроблено:

Показники засвоєння змісту в молодшій групі:

- ✚ діти охоче відвідують «Світлицю»;
- ✚ знають і називають предмети хатнього вжитку;
- ✚ задоволенням грають у народні ігри;
- ✚ уважно слухають і запам'ятовують українські казки;
- ✚ виконують українські пісеньки, колисанки, потішки, забавлянки;

 знають і називають елементи українського національного одягу.

Показники засвоєння змісту в середній групі:

- діти мають хороший словниковий запас щодо предметів хатнього вжитку;
- знають і називають обереги, які експонуються у «Світлиці»;
- мають уявлення про —
 - такі народні ремесла, як: вишивання, гончарство, писанкарство;
 - народну іграшку; із задоволенням її виготовляють на практичних заняттях та самостійно;
 - українську національну кухню.
- охоче беруть участь у святкуванні традиційних українських свят;
- люблять грати в народні ігри;
- знають багато лічилок, скоромовок тощо.

Показники засвоєння змісту в старшій групі:

- діти мають хороший словниковий запас щодо предметів хатнього вжитку;
- знають і називають обереги, які експонуються у «Світлиці»;
- мають уявлення про —
 - звичаї та традиції українського народу;
 - рід та родовід; охоче розповідають про членів своєї родини;
 - працю коваля, шевця, бондаря, ткалі;
 - народну іграшку; із задоволенням виготовляють іграшки-саморобки;
 - традиції, ритуали, обряди, пов'язані з національною кухнею;
 - із задоволенням готують та їдять національні страви у «Світлиці».
- знають легенди про народні українські символи та обереги: калину, вербу, український вінок;
- із задоволенням беруть участь у розігруванні народних традиційних свят;
- знають і охоче виконують українські пісні, колядки, щедрівки.

(див. Додаток №5)

Як вже згадувалось вище, ефективною є співпраця з громадськими організаціями з питань національно-патріотичного виховання. Вихованці нашого садочка стали переможцями відкритого міського фестивалю творчості та таланту

«Крок до

мрії» та у святковому мега-концерті «Вінниччани мають талант», які організувала ГО «Розвиток.Розвиток» (голова Ірина Борзова).

Багато вражень отримали вихованці ДНЗ від участі у акції «Запрошуємо щедрувати» разом з ГО «Час.Опис» (голова Марина Прісняк).

До дня рідного міста педагоги нашого ДНЗ Бондарева Г.О. та Гораш М.Є. приймали участь у майстер-класі по виготовленню патріотичних значків.

Наступним кроком стала розробка методичних рекомендацій педагогам.

4.1. Методичні рекомендації педагогам щодо впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді в умовах дошкільного навчального закладу

Для підвищення якості дошкільної освіти, забезпечення її сталого розвитку педагогічні колективи дошкільних навчальних закладів мають спрямовувати свою діяльність на формування різнобічно розвиненої, духовно багатой, оптимістично та патріотично налаштованої особистості, починаючи з перших років життя дитини і завершуючи її вступом до школи.

З метою реалізації окреслених вище завдань педагогам і батькам необхідно створювати умови для накопичення дітьми першого позитивного загальнолюдського духовного досвіду через активне залучення їх до різних видів діяльності: ігрової, пізнавальної, комунікативно-мовленнєвої, предметно-практичної, образотворчої, музичної, рухової, театралізованої тощо.

Патріотичне виховання в інтересах сталого розвитку має інтегруватися зі змістом усіх освітніх ліній Базового компоненту дошкільної освіти.

Предметно-розвивальне середовище групи слід збагатити наочністю яка є носієм інформації, що опосередковано впливає на формування в дошкільнят патріотичних почуттів.

Основні напрями роботи з національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку:

❖ Формувати інтерес до найближчого соціального, природного і культурного оточення (сім'ї, батьківського дому, рідного міста, села, країни, традицій та звичаїв свого народу), адже виховання в дітях патріотизму та толерантності до людей різних національностей досягається активізацією емоційної сфери дошкільника на основі широкої поінформованості про історію, традиції, культуру рідного краю:

- ознайомлювати з історією рідного міста;
- запрошувати видатних особистостей рідного краю у ДНЗ для спілкування з дітьми;
- проводити бесіди з розглядом ілюстрацій, фотографій, відео-матеріалів про сьогодення рідного краю;
- організовувати екскурсії рідними вулицями;
- відвідувати місцеві музеї та видатні й пам'ятні місця.

❖ Виховувати любов і повагу до найрідніших людей (мами, тата, бабусь, дідусів, братів, сестер). Приділяти увагу формуванню у дошкільників дієвих емпатійних виявів щодо близьких, адже мало розуміти, що таке доброта, турбота, вдячність, взаємодопомога, – необхідно виявляти ці почуття в повсякденні, цінувати членів своєї сім'ї й теплоту рідної домівки.

- ❖ Формувати усвідомлення тісного взаємозв'язку між поколіннями.
- ❖ Організовувати тижні сім'ї в ДНЗ.
- ❖ Створювати альбоми «Моя родина», «Я українець», «Наша група», «Ми різні – ми разом».
- ❖ Практикувати розглядання картинок, фотографій, перегляд відеофільмів про людські стосунки.
- ❖ Інсценувати події та явища, навчати аналізу причин й наслідків дій та вчинків людей, моделі поведінки в життєвих ситуаціях.
- ❖ Знаходити варіанти розв'язання морально-етичних ситуацій (дружби, товаришування).
- ❖ Залучати дітей до народознавства – вивчення культури, звичаїв рідного народу шляхом ознайомлення з характерними ознаками побуту українців (житло, одяг, предмети побуту, народна іграшка), народних ремесел (гончарство, вишивка, килимарство, лозоплетіння тощо), символів (верба і калина, вінок, рушник) та ін.
- ❖ Створювати в групі ДНЗ народознавчі куточки, за можливості, кімнат-музеїв.
- ❖ Ознайомлювати дітей дошкільного віку з природою рідного краю. Акцент необхідно робити на красі, розмаїтті, багатстві й особливостях природного довкілля нашої країни, виховуючи любов до нього. Давати уявлення про різні типи природних ландшафтів України (гори, луки, степи, ліси, водойми тощо), її специфічний рослинний і тваринний світ, визначні природні об'єкти (найбільші річки, озера, найвищі гори, природні заповідники), характерні для певної місцевості кліматичні умови тощо.
- ❖ Ознайомлювати з літературними та художніми творами, що відображають різноманітність і красу природи України.
- ❖ Проводити роботу з формування знань назв рідного міста або села, найближчих вулиць, площ, столиці нашої Батьківщини, уявлень про її визначні місця.

- ❖ Ознайомлювати з державною символікою України (прапор, герб, гімн), їх значенням і сутністю.
- ❖ Надавати інформацію про людей, які прославили нашу країну (художників, композиторів, письменників, винахідників, учених, мандрівників, філософів, лікарів, спортсменів)
- ❖ Звертати увагу дітей на характерні риси українського народу взагалі (миролюбність, доброзичливість, гостинність, працелюбність, творчість, мудрість тощо).
- ❖ Залучати дітей до підготовки та відзначення свят народного календаря, пробуджувати в них любов до рідної землі, повагу до людей праці, інтерес до історії своєї країни.
- ❖ Проведення спільних з батьками заходів (проектна діяльність, свята, розваги, виставки, конкурси): «Козацькі розваги», «Ігри патріотів», «Українські страви», «Намалюй Україну» та ін.

Головним завданням нашого ДНЗ є поетапний гармонійний та збалансований розвиток всебічно розвиненої, соціально активної особистості, яка має світогляд, сформований на основі моральних принципів та норм, що забезпечують готовність до соціально-відповідальної поведінки і безперервної освіти. Цьому сприяє розвиток усвідомленої мотивації для навчально-дослідної та соціальнозначущої діяльності, спрямованої на поліпшення стану навколишнього середовища та якості життя через виконання пріоритетного завдання ДНЗ «Формування у дітей моделей поведінки, звичок, стилю життя, що відповідають потребам сталого розвитку людства».

Процес навчання спрямований на формування вмінь приймати рішення, необхідні для забезпечення довгострокового майбутнього економіки, екології, соціальної справедливості, при цьому умови креативності комплексу навчально-виховних заходів визначаються з урахуванням культурних, соціальних та економічних аспектів життєдіяльності дитини, особистісно-орієнтованого підходу, пріоритету гуманно- та екоцентричних цінностей. Тому управління ДНЗ на рівні сучасних вимог, прийняття правильних, науково-

обґрунтованих рішень передбачає: врахування особливостей управління навчальним закладом; формування та відпрацювання критеріїв ефективності і показників ефективності функціонування; створення і апробацію управлінського, навчально-методичного, діагностичного забезпечення діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу.

Аналіз запитів територіальної та батьківської громади, педагогічного колективу ДНЗ, матеріально-технічної бази, готовності педагогічних працівників стати носіями освітніх і суспільних змін скоординував роботу закладу на обрання саме таких профілів навчання, формування навичок дослідницької роботи, розвиток творчих здібностей вихованців, на підготовку дітей до практичної діяльності.

З метою підвищення професійної майстерності педагогів ДНЗ, підвищення їх фахового рівня було розпочато роботу над створенням навчально-методичного посібника «Впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді в інтересах сталого розвитку».

Наступним кроком буде проведення моніторингу системи патріотичного виховання дітей дошкільного віку за допомогою проведення моніторингових досліджень, соціологічних опитувань, анкетування, психологічного тестування.

4.2. Використання методу проектів в ході впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді та його дієвість

Останнє десятиріччя для дошкільної освіти є періодом інтенсивного пошуку нових концептуальних ідей та шляхів розвитку. Провідним мотивом діяльності нашого дошкільного навчального закладу став пошук нових орієнтирів та конкретних освітніх форм, які б допомогли здійснити реформу освітньої діяльності.

Зважаючи на те, що Закон України «Про дошкільну освіту» та Базовий компонент дошкільної освіти в Україні спрямовують педагогів на здійснення інноваційного підходу до розв'язання проблем змісту дошкільної освіти, педагогічні колективи працюють над створенням національного дошкільного

навчального закладу, який відповідав би основним принципам оновлення навчально-виховного процесу.

Шляхом інноваційних підходів до змісту та форм методичної служби, зокрема через впровадження проектного методу у діяльність нашого дошкільного закладу, реалізується модель національно-патріотичного виховання дошкільників в інтересах сталого розвитку.

Варто зазначити, що застосування проектної технології сприяє реалізації певних педагогічних завдань:

1. Інтенсифікації навчально-виховного процесу, підвищенню його ефективності та якості результатів.

2. Системній інтеграції предметних завдань, розвитку навичок експериментально-дослідницької діяльності.

3. Побудові відкритої системи освіти, яка забезпечує кожному учаснику власний шлях самоосвіти.

4. Формуванню інформаційної культури педагогів.

Отже, застосування проектної технології у дошкільному навчальному закладі передбачає використання різноманітних проблемних методів (дослідницьких, пошукових, методів навчання у співпраці) та спрямування на вирішення цілого комплексу завдань, пов'язаних з оптимізацією навчально-виховного процесу, за умови дотримання таких вимог:

1. Виокремлення головної проблеми, яка вимагає дослідження (пошуку) та інтегрованого знання.

2. Наявність теоретичної, пізнавальної, практичної значущості прогнозованих (передбачуваних) результатів.

3. Здійснення самостійної пізнавальної діяльності.

4. Структурування змістової складової проекту з поетапним узагальненням результатів.

5. Оприлюднення і впровадження отриманих результатів у практичну діяльність.

Відомий учений-педагог, психолог, фахівець Г.Ващенко пов'язує проектну технологію з активізацією особистісно-розвивальної взаємодії педагога і дитини. «Метод проектів, як і метод дослідний,- зазначає автор досліджень,- є методом пошуку, який насамперед спрямований на розвиток творчих здібностей вихованців», а іншими словами – пережитого щастя.

У нашому дошкільному закладі метод проектів використовується протягом декількох років. У межах роботи над проектами у ДНЗ педагоги враховують вікові особливості дітей дошкільного віку, індивідуальні короткочасні проекти можуть бути об'єднаними у певну систему – складні довгострокові проекти або програми. Специфікою проекту є його комплексний інтегрований характер (наприклад, взаємозв'язок екологічного виховання з естетичним, економічним вихованням; практична спрямованість, залучення дитини до творчої діяльності, організація взаємодії дитини з соціальним міським середовищем). Реалізація будь-якого проекту здійснюється в ігровій формі, залученням дітей до різних видів творчої та практично значущої діяльності, в безпосередньому контакті з різними об'єктами соціального середовища (екскурсії, зустрічі з людьми різних професій, ігри, практично корисні справи). Проект може реалізуватися в будь-якому об'єднанні дошкільників (у групі, підгрупі, одночасно в декількох групах, по всьому закладу, між декількома закладами, із залученням батьків дошкільників, у соціумі мікрорайону та ін.); може бути розподілений на декілька вікових рівнів його реалізації.

З нашого погляду завдання національно-патріотичного виховання дошкільників в інтересах сталого розвитку розв'язувалися в ході роботи над освітніми проектами «Моє місто, мій рідний край», «Україна – моя Батьківщина», «Земля – наш дім», (із серії проектів «Виховуємо патріотів») та «Я хочу бути ЕКО». Так, у 2014-2015 н.р. вихователі груп старшого дошкільного віку Бондарева Г.О., Хижук Т.Л., та вихователі груп компенсуючого типу для дітей з вадами опорно-рухового апарату Ровінська Л.В., Пташинська Ю.Д. та Монастирська С.М. впроваджували серію проектів

«Виховуємо патріотів» (див. Додаток №1), в результаті якого педагоги мали можливість розширити й уточнити знання дітей про Україну, суспільні, матеріальні та духовні умови життєдіяльності особистості в державі Україна; її державну символіку, національні символи українського народу; ознайомити дітей з традиціями й звичаями, пов'язаними з будівництвом житла в Україні, внутрішнім та зовнішнім оздобленням. Розкрити роль рушників-оберегів та інших атрибутів, пов'язаних із забезпеченням добробуту у домі. Формувати уявлення про рослини-символи, їх значення, атрибути одягу (вінок), гончарне виробництво, декоративний розпис, фольклорні символи, пов'язані з історією і побутом українського народу; а найголовніше - виховувати почуття приналежності до свого народу, його духовної і матеріальної культури, любов до своєї країни, почуття гордості за неї.

Протягом 2015-2016 н.р. педагогічний колектив дошкільного закладу втілює в життя проект «Я хочу бути ЕКО» (див. Додаток №2), в ході якого реалізується освітня стратегія в інтересах сталого розвитку на засадах одного з напрямів гуманістичної педагогіки – педагогіки «емпауерменту» (з англ. empowerment – надання людині мотивації й натхнення до дії).

Використання цілеспрямованої системи роботи всього колективу ДНЗ та співпраця з громадськими організаціями, орієнтованими на сталий розвиток суспільства сприяло формуванню у дітей та їх батьків культури потреб для збереження навколишнього середовища не тільки заради теперішнього, але й майбутніх поколінь, передбачаючи ефективне використання та економію ресурсів; забезпечення партнерства, спільної роботи всіх і кожного для сталого розвитку; відкритість і прозорість спільних дій в інтересах сталого розвитку; розуміння дітьми і дорослими цінності людини, яка повинна мати право на здорове і плідне життя в гармонії з природою; розглядання охорони навколишнього середовища як невід'ємного компонента процесу розвитку; прийняття збереження здоров'я людей і забезпечення гідного рівня життя як найважливішого завдання світового співтовариства.

Таким чином, в процесі використання проектних технологій ми впевнилися, що саме проекти надають можливість відкривати світ разом з дитиною, допомагають сформуватись їй як особистості та прищепити необхідні риси. Цінність цього методу полягає в тому, що він виховує дослідників, привчає дітей до планової послідовності. Сподіваємось, що після проведення моніторингових досліджень, результатом роботи над проектом буде ресурсозберігаюча, екологічно дружня та соціально толерантна поведінка дошкільників.

Отже, наступність та перспективність, які є обов'язковими складниками проектної діяльності у дошкільному закладі повинні передбачати орієнтацію і вихователів дошкільних закладів, і батьків вихованців ДНЗ на сумісну діяльність з дітьми, що враховує вікову дитячу індивідуальність, спонукає її до творчого самовиявлення, зберігає унікальність і самобутність дошкільного дитинства. Тому ми вважаємо, що національно-патріотичне виховання дошкільників в інтересах сталого розвитку здійснюється краще за допомогою проектних технологій.

Основою для подальшого виховання патріотизму у дітей, розвитку їхньої національної свідомості, зародження почуття гордості за те, що вони – українці, стало створення та видавництво рукописних навчально-розвивальних журналів для дітей, батьків та педагогів «Подоряночка» (див. Додаток №6) та «Я люблю Україну» (див. Додаток №7).

Безперечно, ствердженню педагога, підвищенню розиткові його творчості сприяє система післядипломної освіти, її орієнтація на особистість і вихователя; запити батьків, інтелектуалізація процесу навчання і виховання. Національно-патріотичне виховання в інтересах сталого розвитку бачиться як процес формування особистості громадянина дитини-дошкільника та навчання її тому, як приймати рішення, необхідні для забезпечення довгострокового майбутнього економіки, екології, соціальної справедливості. Впровадження Концепції національно-патріотичного виховання необхідно спрямовувати на розвиток мислення, орієнтованого на стале майбутнє та

відповідні смисложиттєві цінності і пріоритети - ключове завдання освіти ХХІ століття.

ВИСНОВКИ

Отже, впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку в інтересах сталого розвитку передбачає створення умов для виконання освітою функцій випереджаючого чинника соціальних змін, інтеграцію принципів, цінностей національно-патріотичного виховання та практик сталого розвитку у всі аспекти навчання та виховання. Виходячи з головної мети освіти для сталого розвитку - навчання дітей та дорослих управлінню якістю життя, формування екологічно-безпечної та екологічно-врівноваженої поведінки, збереження та покращення умов життя нинішніх та майбутніх поколінь, наш дошкільний навчальний заклад створює таке освітнє середовище, в якому ці поняття є свідомою потребою й мірилом освіченості, загальної культури, що досягається шляхом розвитку загальної креативності учасників навчально-виховного процесу, методом активізації інтелектуального потенціалу, залученням до творчої діяльності, зростанням рівня компетентності особистості.

Результати своєї роботи з впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дошкільників в інтересах сталого розвитку бачимо в:

- ❖ Підвищенні рівня духовності дітей і педагогічних працівників.
- ❖ Зростанні культури та соціальної активності підростаючого покоління у сфері природо- та ресурсозбереження.
- ❖ Формування гумано- та соціоцентричних цінностей вихованців та педагогів.
- ❖ Адаптація освітньої системи регіону до європейських стандартів у царині економічної освіти та екологічного виховання.

- ❖ Підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників.
- ❖ Підвищення рівня національної свідомості, вихованості, успішності та якості знань дошкільників.
- ❖ Зменшення показників, пов'язаних з девіантною поведінкою вихованців.
- ❖ Поліпшення екологічної ситуації в регіоні, пов'язаної з кращою культурою поведінки населення.
- ❖ Соціально-економічна ефективність (внаслідок більш відповідального ставлення вихованців та педагогів до національних багатств, зменшення вандалізму, приходу на робочі місця екологічно свідомих працівників).

Успішне втілення в практику роботи нової течії дошкільної педагогіки – національно-патріотичного виховання дітей в інтересах сталого розвитку – може здійснюватись лише в умовах вірної організації освітнього процесу в ДНЗ, вивчаючи новітні педагогічні технології та впроваджуючи їх в освітньо – виховний простір дошкільного закладу. Практичну роботу слід спрямувати на ґрунтовні наукові дослідження, співпрацю з науковцями, освітянами, представниками місцевого самоврядування, громадських організацій, ділових кіл, небайдужих громадян України. Саме над цим і працює творчий колектив ДНЗ №52, спрямовуючи свою роботу на національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку в інтересах сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. ДОДАТОК до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.15. № 641.
2. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності [Текст] // Дошкільне виховання. – 2003. – № 2. – С. 3–
3. Концепція загальнодержавної цільової соціальної програми патріотичного виховання громадян на 2013–2017 роки: Затвердж. колегією Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (протокол № 6/1-21 від 30.05.2012) [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua>. – Назва з екрану. – Мова укр. (дата звернення: 21.09.2014).
4. Комплексна програма «ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ» на період 2009-2015 рр.
5. Н.Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун . Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: Навчально-методичний посібник. Дніпропетровськ, «Ліра», 2014.
6. Даниленко Л.І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: Монографія.—К.: Міленіум, 2004.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

1. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
(www.education.gov.ua, www.ministry.edu-ua.net).
2. Вінницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (<http://voippo.vn.ua>)
3. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» (www.ussf.kiev.ua)
4. Сайт «Освіта для сталого розвитку в дії»<http://esd.org.ua/>
5. Мультфільм «Добре світло»<https://www.youtube.com/watch?v=EbvMfsux91c>
6. «Енергозбереження в школі в дома»<https://www.youtube.com/watch?v=-CJVbAORPns>
7. «Кран»<https://www.youtube.com/watch?v=Zs8t9IxBbos>
8. «Ванна»https://www.youtube.com/watch?v=_c5eLmhEDNU
9. «Вимикайте світло»<https://www.youtube.com/watch?v=32gBb4JYa3Q>
- 10.«Рецепт»<https://www.youtube.com/watch?v=h1Dx-iRJR18>
- 11.«Нехай буде світло»<https://www.youtube.com/watch?v=kYMmz-UyHW8>
- 12.«Неспокійна ніч»<https://www.youtube.com/watch?v=lpQTyTVzgJc>
- 13.«Пружина»https://www.youtube.com/watch?v=L4tkGy2SD_M
- 14.«Вікно»<https://www.youtube.com/watch?v=YtZHOTthO88>
- 15.«Як ведмідь вчить економити»https://www.youtube.com/watch?v=1H_HzocIVdE
- 16.«Сортування сміття»https://www.youtube.com/watch?v=_XQXHUQlPog
- 17.«Екологічний ролик для дорослих»
<https://www.youtube.com/watch?v=tAwosNSl4e4>
- 18.«Краса Землі»https://www.youtube.com/watch?v=z4FYw736Y_c
- 19.«Забруднюючи воду, вбиваємо себе»

https://www.youtube.com/watch?v=L3JE3Ck_wQ8

20.«Забруднення води»<https://www.youtube.com/watch?v=bPzHwmKc5jQ>

21.«Жива

вода»<https://www.youtube.com/watch?v=K8qhTFuvzKc&list=PL7DE3D3D5BF751DF1&index=31>

ДОДАТКИ

1. Комплексно-цільова програма занять з дітьми дошкільного віку з народознавства «Виховуємо громадянина».
2. Тематичний план занять з дітьми дошкільного віку в етнографічній експозиції «Світлиця».
3. Освітній проект «Моє місто – мій рідний край».
4. Освітній проект «Україна – моя Батьківщина».
5. Освітній проект «Земля – наш дім».
6. Освітній проект «Я хочу бути ЕКО».
7. Результативність впровадження проекту «Я хочу бути ЕКО».
8. Навчально-розвивальний журнал для дітей, батьків та педагогів «Подоряночка».
9. Перспективний план занять з художньої праці та конструювання для дітей старшого дошкільного віку «Секрети економії маленького патріота».
10. Перспективний план уроків практичного життя «Секрети економії маленького патріота».

